

TILVÆKST Grovfoder nr. 3, 24. februar 2023

Indhold

- Mark
- Aktuelt i græs
- Nedvisning af græs og efterafgrøder
- Kemi - Forbehold for efterfølgende afgrøde; roer, ærter og hestebønner
- Status – husdyrgødning/harmoni/aftaler
- FarmTracking – nye kortlag
- FarmTracking – Vandingsmodul

MARK

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Ovenpå en ret mild vinter kan væksten i græs- og kløverplanter så småt begynde at ses. De første tegn på, at planterne er begyndt at være aktive, er nye friske, hvide rødder; dernæst ses begyndende bladvækst. Disse første tegn på forår i græsmarken kan du nu finde mange steder, men det er ikke det samme, som at planterne endnu har brug for gødning. Det er stadig så tidligt, at planterne igen vil "gå i dvale", hvis der indtræffer en periode med frost. Gødskning er først nødvendig, når dagene er så lange og temperaturen så høj, at den kraftigere vækst vil hæmmes af næringsstofmangel.

Når det er sagt, har vi igennem de senere år nok ikke kunnet undgå at bemærke, at væksten i græsmarkerne begynder tidligere, end før klimaændringerne rigtigt slog igennem. Undgår vi en periode med blæst og frost, som vi ofte har haft i den sidste halvdel af marts, vil det være en fordel at gødske markerne tidligt inden for de kommende par uger. Får vi derimod et omslag i vejret med sne og frost, når væksten først er godt i gang og boostet af gødning, slår det så meget desto hårdere. Hvornår du skal gødske dine græsmarker, er derfor op til din afvejning af fordele og risici.

I første omgang bør græsmarkerne gødes med gylle, som virker langsommere end handelsgødning. Handelsgødning vil jeg under alle omstændigheder ikke anbefale, at du udbringer førend medio marts. Husk, at græsset er meget følsomt for færdsel, når det er frostvejr, eller der er rim på, så snart væksten i planterne er begyndt. Næsten hvert år ser vi grimme spor i græsmarker, hvor denne advarsel er overhørt.

Nedvisning af græs og efterafgrøder

Af planterådgiver Thomas Harbo

Fra 1. marts må alle typer græsefterafgrøder nedvisnes eller destrueres ved jordbehandling.

Vær opmærksom på 1. marts

Fra 1. marts må alle marker med græsefterafgrøder nedvisnes – også på kvæg-undtagelsesbrug. Der er ikke nogen dato for, hvornår græsmarker må nedvisnes, men på kvægundtagelsesbrug må jordbehandling af de gamle græsmarker

også først ske fra 1. marts.

Hovedreglen er "nedvisning så tidlig som muligt"

Udtjente græsmarker, der står til omlægning, og græsefterafgrøder i ikke-pløjede systemer, bør nedvisnes så snart væksten i foråret er begyndt. Eneste undtagelse herfra er marker, hvor der er behov for effekt på kvik, som sjældent får de 3-4 nye blade, som er nødvendige for at opnå en tilstrækkelig effekt, førend noget hen i april måned. Efter en mild vinter er væksten dog tidligt i gang, og indimellem er forholdene til effekt på kvik allerede gode nok tidligere på foråret. For effekten er datoen uinteressant – tilstrækkelig effekt opnås kun ved 3-4 nye blade. Endnu er der lang tid til, der kan forventes nævneværdig effekt på kvik.

Fordelene ved tidlig nedvisning er flere. Dels slipper rødderne jorden bedre to til tre uger efter nedvisning, dels bliver der ikke så meget ny bladmasse på græsset – begge dele medvirker til, at marken ikke bliver så ujævn efter tandnedfælderens. Endelig er det også en fordel, at efterafgrøden ikke ved begyndende vækst optager det lettilgængelige mineralske kvælstof, som den nye vårafgrøde bør have til rådighed, ligesom mineralisering af næringsstoffer fra efterafgrøden, der indarbejdes i jorden også kommer tidligere i gang. Afhængig af forholdene i den enkelte mark kan du, hvis du pløjer, måske nøjes med at destruere efterafgrøden med gyllenedfælderens og kun nedvisne foragre og sammenpløjninger. Praktiserer du pløjefri dyrkning, er det uomgængeligt, at græsmarker og græsefterafgrøder nedvisnes.

Det er sjældent nødvendigt at nedvisne korsblomstrede efterafgrøder, hvor du pløjer, eftersom de ikke tåler den almindelige ukrudtebekæmpelse i korn og majs. Skal du derimod have nyt kløvergræsudlæg, bælgeplanter eller roer på arealet, vil jeg i alle tilfælde anbefale, at du nedvisner.

Anvend nitrifikationshæmmer ved nedvisning af kløvergræsmarker

Flere forsøg gennemført i de seneste år i majsmarker tyder på, at der med fordel kan anvendes nitrifikationshæmmer, Instinct eller Vizura, ved nedvisning af kløvergræsmarker. Instinct kan også udsprøjtes alene forud for jordbehandling af kløvergræsmarken, eller det kan iblandes glyphosatproduktet ved nedvisning. Instinct skal indarbejdes i jorden inden 10 dage efter udbringning, eller alternativt have 13 mm nedbør indenfor 10 dage efter udsprøjtning. Vizura er meget sur og kan give alvorlige øjenskader og forbrændinger på huden, og bør derfor kun håndteres i et egnet lukket doseringssystem til gylleudbringning.

I fem forsøg i årene 2020-2022 er kløvergræsmarkerne nedvisnet primo marts med 1,5 L/ha Roundup Flex, svarende til 720 g glyphosat pr. ha. Resultaterne viser, at der gennemsnitligt opnås et merudbytte i majs på ca. 6 a.e. pr. ha (nettomerudbytte på ca. 3,8 a.e. pr. ha) for nedvisning alene af kløvergræsmarken, sammenlignet med ingen nedvisning. Anvendes der nitrifikationshæmmer ved nedvisningen primo marts, ses ingen effekt af at tilsætte nitrifikationshæmmer. Udsprøjtes nitrifikationshæmmeren derimod som en supplerende behandling medio april inden jordbehandling, opnås et merudbytte i majs på op til 10 a.e. pr. ha (nettomerudbytte på ca. 5,4 a.e. pr. ha). Nitrifikationshæmmer har desuden en rigtig god begrænsende effekt på udledningen af lattergas fra marken.

Glyphosat-dosis

Der skal ikke så stor dosis til nedvisning af græsefterafgrøderne, mens der ved behandling af korsblomstrede efterafgrøder og kvik må noget mere til.

Tabel 1 Glyphosat-dosis til nedvisning i foråret

Afgrøde	Rajgræsser, græsmarker og græsefterafgrøde	Rødsvingel, andre svingler og kvik	Korsblomstret efterafgrøde
Aktivstof [g/ha]	550-700	1.100-1.200	700-750

Indimellem ser vi svigtende effekt af forårets glyphosatsprøjtninger. Erfaringerne viser, at effekten er meget følsom for nattefrost og rim på afgrøden. I perioder med nattefrost bør du derfor afvente at rimen er tøet med lunere temperaturer op ad formiddagen, inden du sprøjter.

Kemi – Forbehold for efterfølgende afgrøde; roer, ærter og hestebønner

Vær særlig opmærksom, hvis du dyrker roer, ærter eller hestebønner med majs som forfrugt. Hvis der i 2022 er anvendt ukrudtsmidler med aktivstoffet mesotrion, som f.eks. Callisto, Evolya, Starship Max eller Tocalis med flere, kan der ikke dyrkes roer, hestebønner eller ærter i år. Ligeledes skal du være særlig opmærksom ved nye forpagtninger, hvor der i årene forud har været anvendt ukrudtsmidlet Mustang forte, hvor der ligeledes er problemer ved dyrkning af ovennævnte afgrøder samt kløver-arter og lucerne m.fl.

Markplanen er fastlagt, og det er snart sidste chance for at opdage, hvorvidt der skulle være forhold, som gør, at det er uhensigtsmæssigt at dyrke den planlagte afgrøde. I grovfodersædskifter har vi enkelte sprøjtemidler, som har restriktioner for efterfølgende afgrøde. Særligt de mesotrion-holdige majsmidler Callisto, Evolya, Starship Max og Tocalis m.fl. har flere restriktioner for efterfølgende afgrøde.

Nedenfor ses uddrag af etiketteoplysninger for Tocalis og Mustang forte. Det er ikke en utømmelig liste. Læs derfor altid etiketten inden anvendelse.

Uddrag af etikette på Tocalis

Virkning på efterfølgende afgrøde

Efter anvendelse af Tocalis må der det efterfølgende år ikke sås/plantes følsomme afgrøder/kulturer, som roer, spinat, ærter, salat, kål og andre grønsager. Før såning af vårraps bør jorden pløjes. Lettere jordbearbejdning som harvning er tilstrækkelig før såning af korn og græsser. Ved omsåning kan der kun sås majs. Der må tidligst sås efterfølgende afgrøder 4 måneder efter sprøjtning.

Bemærk at hestebønner også er meget følsomme og derfor heller ikke kan dyrkes efter behandling med mesotrion-holdige midler året før.

Udover ovenstående er der også restriktioner efter anvendelse af midlet Mustang forte, som kan anvendes i kornafgrøder. I grovfodersædskifter anvendes Mustang forte sjældent, grundet restriktioner på efterfølgende afgrøde i op til 24 måneder efter anvendelse. Men vær særlig opmærksom ved nye forpagtninger og ved bytning af jord mellem landmænd.

Uddrag af etikette på Mustang Forte

Virkning på efterfølgende afgrøde

Omsåning Ved omsåning kan der kun etableres korn, græs eller majs. Forud for genetablering bør eventuelle planterester indarbejdes i jorden ved kraftig harvning eller pløjning. Efterfølgende afgrøde Fra det følgende efterår kan der etableres korn, raps, græs og majs. Da Mustang Forte indeholder aminopyralid, skal der gå 14-24 mdr. mellem Mustang forte-behandlingen og etablering af følgende følsomme afgrøder: 14 mdr.: Kartoffler og andre natskyggearter, sukkerroer, løg, gulerod og andre skærplanter. 24 mdr.: Ært, hestebønne, lupin og andre bælgplanter, agurk, salat og andre kurvblomstrede. Plantemateriale og efterfølgende afgrøde Halm og staldgødning/dybstrøelse indeholdende halm fra afgrøder behandlet med Mustang forte, må ikke anvendes: - I drivhuse, til kompost eller produktion af champignon - Til tildækning af bredbladede afgrøder. - I biogasanlæg Efter anvendelse af 0.5 l/ha Mustang Forte eller mindre, anbefales det at indarbejde halm samt staldgødning/dybstrøelse (ikke gylle) indeholdende halm fra afgrøder behandlet med Mustang forte, senest 4 mdr. før etablering af andre afgrøder end korn, raps, græs og majs. Efter anvendelse af mere end 0.5 l/ha Mustang forte gælder følgende retningslinier (for halmhåndtering): - Halm må kun bortføres fra ejendommen til industriel brug eller afbrænding. - Halm eller staldgødning/dybstrøelse (ikke gylle) som indeholder halm fra afgrøder behandlet med Mustang forte: - Kan indarbejdes i jorden når som helst før etablering af korn, raps, græs og majs - Skal indarbejdes i jorden min. 7 mdr før etablering af andre afgrøder.

Har du i markplanen planlagt placering af en afgrøde, som er uhensigtsmæssig i forhold til ovenstående, kontakt da din planterådgiver, så markplanen kan tilrettes.

Blandt andre almindeligt anvendte produkter med restriktioner for efterfølgende afgrøde kan bl.a. nævnes Accurate max, Saracen Delta Max samt Matrigon. Denne liste er IKKE udtømmende.

Status – husdyrgødning/harmoni/aftaler

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Få overblik over dine harmoniforhold.

Med den seneste opdaterede husdyrgødningsnorm med virkning fra indeværende gødningsår er indholdet af fosfor i husdyrgødning øget. Sammen med udtagning af 4 procent ikke-produktive arealer vil en del kvægbrug mærke, at det strammer til i forhold til, hvor meget husdyrgødning, det er muligt at anvende. Vi kan kun opfordre til, at du tjekker dine harmoniforhold og dine aftaler om afsætning af husdyrgødning og får afsat den nødvendige mængde.

Gødningsplanen for 2023 tager udgangspunkt i det dyrehold, som er blevet drøftet ved gødningsplanlægning. Øges eller reduceres antallet af opdræt og malkekøer, vil det have indflydelse på gødningsplanen og evt. afsætning af gylle. Hvis antallet af dyr øges, kan harmoniarealet blive knebent. Det er nemmere at afsætte gylle nu i foråret end hen over sommeren.

FarmTracking – nye kortlag

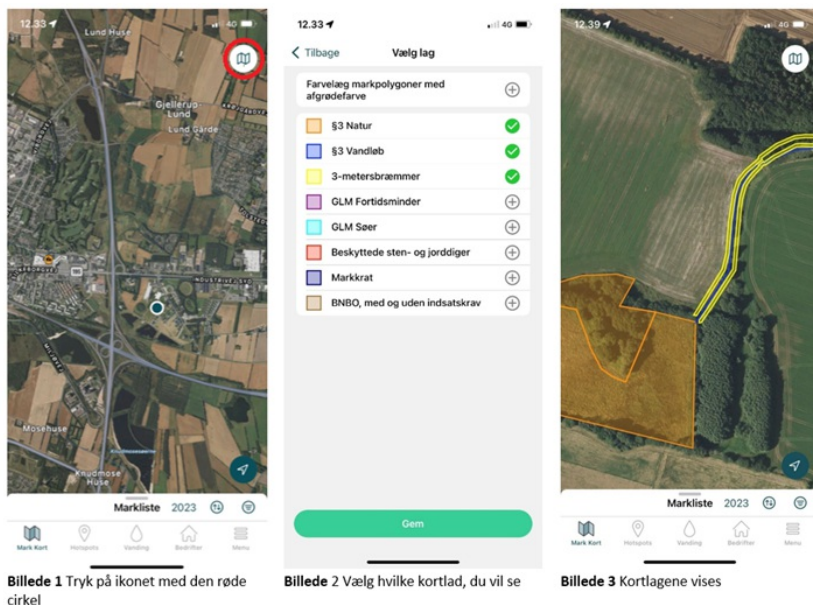
Af planterådgiver Frederik Boel Danielsen

Har du styr på din beskyttede natur og 3 meter dyrkningsfrie bræmmer, når du f.eks. er ude med sprøjten? Nu kan du få hjælp af nye kortlag i FarmTracking.

Der er nu blevet lavet et rigtig nyttigt hjælpemiddel i FarmTracking i form af kortlag, som dækker over §3 Natur, §3 vandløb, 3 meter bræmmer, GLM fortidsminder, GLM søer, beskyttede sten- og jorddiger, markkrat samt BNBO med og uden indsatskrav. På nuværende tidspunkt er kortlagene klar til såvel IOS som Android. Det er nødvendigt, at du får opdateret din app, før du kan anvende kortlagene.

I nedenstående figur vises, hvordan kortlagene kan vælges til og fra.

På billede ét trykkes på ikonet med den røde cirkel, og du vil få vist billede nummer to. Her vinkes de lag af, du gerne vil have vist, og der afsluttes med gem. Nu vil du få vist de kortlag, der er vinket af som eksemplet viser i billede 3.

FarmTracking – Vandingsmodul

Af planterådgiver Thomas Harbo

I TILVÆKST Grovfoder nr. 30, 2022 bragte vi en omtale af det nye vandingsmodul i FarmTracking Premium. SEGES har nu udarbejdet en vejledning til vandingsmodulet. I vejledningen gennemgås det, hvordan du sætter vandingsmodulet op med vandingsystemer (trin 1), pumper (trin 2) og vandingsspor (trin 3). I trin 4 og 5 findes vejledning til brug og

aflæsning af vandingsspor.

Vandingsdag

I forlængelse heraf har SAGRO og ØRD i samarbejde med Byggeri & Teknik I/S valgt at sætte øget fokus på markvanding. Vi indbyder derfor til 'Vandingsdag', – en temadag hvor der bliver sat fokus på vanding.

Vandingsdagen afholdes tirsdag den 28. marts kl. 9.30-14.30, hos SAGRO, Majsmarken 1, Billund. Der er tilmeldingsfrist fredag den 24. marts på tlf. 7660 2461. Prisen er 750,00 kr.

Du kan se vandingsdagens program [her](#)